ett överhandtagande begär för ett omåttligt brännvinssupande, utbrett självsvåld, lättja, sedefördärv, nöd och tiggeri, som ännu mera ökats genom det stigande antalet av osedliga och lättsinniga föreningar och sammanflyttningar, utan äktenskap, könen emellan, varigenom tillkommer en mängd oäkta barn, vilka i deras spädaste ålder sakna föräldravård och tidigt vänjas vid alla slags laster.

Metodistmissionären Joseph Stephens

När Samuel Owen började sitt engagemang mot det omfattande superiet i Stockholm valde han att både verka sanerande och uppbyggande, det senare främst genom att ta hit missionärer från Wesleyanska metodiströrelsen i England och introducera deras arbetsformer. Han hade nämligen upplevt vad denna uträttat i engelska städer.

I sin biografi berättar Owen att han 1796 besökt ett kapell i Birmingham som drevs av metodiströrelsen. Han hade uppmanats till detta av en av sina arbetsledare som hette Dixon. I detta kapell höll just en pastor Cooper sin avskedspredikan, och Samuel Owen greps djupt av pastorns budskap.[286]

Wesleyanska metodiströrelsen uppstod i England på 1730-talet kring prästerna John och Charles Wesley och en grupp av deras studiekamrater i Oxford. De ville skapa en levande kristendom som inte bara var en formell lära utan tog vara på religionens inneboende kraft. De utvecklade en särskild levnadsmetod som gav rörelsen sitt namn: metodism. I den ingick fromhetsövningar, försakelse och praktiskt arbete.

Efter flytten till Stockholm hade Owen inte fått något "andligt stöd". Här fanns det ingen engelsk kyrka och inte heller något gudfruktigt folk från hans eget land. Särskilt efter skilsmässan från sin första fru kände han ett starkt behov av förändring. Under en resa till England 1825 uppsökte Owen därför de wesleyanska metodisternas missionssekreterare i London, Richard Watson, och diskuterade om det gick att få över en missionär från detta samfund till Stockholm.[287]

När Owen kommit tillbaka till Stockholm undersökte han om det fanns några formella hinder. Det visade sig då att svensk lag inte tillät några missionärer att komma hit för att predika evangelium. Däremot tillät lagen att man inbjöd en predikant eller präst från sitt eget trossamfund, en regel som tillkommit på 1700-talet för att tillåta judar att utöva sin religion. Owen ansåg att denna speciella regel borde räcka. Han skrev därför till den wesleyanska missionskommittén och framförde att den borde sända över en pastor till Stockholm. Efter drygt ett år kunde missionskommittén uppfylla hans önskemål; den unge pastorn Joseph Rayner Stephens, 21 år gammal, kom till Sverige. Stephens togs emot av Samuel Owen och fick bo hemma hos honom. Där höll han också en första predikan i november 1826.[288]

Det visade sig finnas ett stort intresse för Owens initiativ, inte bara från de engelskspråkiga vid hans

verkstad. Många andra engelsmän i Stockholm hade känt behov av att lyssna på en predikant, bland dem ambassadören Lord Bloomfield, den engelske konsuln George Foy, deras familjer och andra vid den engelska legationen. Det behövdes en bra predikolokal och Owen lyckades få baron Carl De Geer att upplåta trädgårdspaviljongen vid sitt hus på det som idag heter Västra Trädgårdsgatan. Där hölls sedan en första gudstjänst den 3 december 1826.[289]

Joseph Stephens predikade på engelska vid både denna och de närmast följande gudstjänsterna. Han lärde sig sedan så snabbt svenska att han adventssöndagen den 2 december 1827 första gången kunde förrätta en gudstjänst på svenska. För att uppfylla kravet att gudstjänsterna skulle vara i ett eget trossamfund bildade Joseph Stephens samma år en miniförsamling med sju medlemmar. Den första av dem var Samuel Owen. De andra sex var Samuel Owen Junior, Frances Peilhart, Mary Ann Owen, friherrinnan Martina von Schwerin, Elizsabeth Hamberg och sjökapten Carl Eric Tharmouth, som förde ångaren *Yngwe-Frey*.

Några i ledningen för Stockholms konsistorium började snart kritisera Joseph Stephens för att han predikade på svenska, något som inte stämde med vad de ansåg tillåtet. Han upphörde därför med detta på våren 1829. Joseph Stephens åtagande här var slut i november 1829. Han reste tillbaka till England och arbetade där aktivt i kampen mot den engelska statskyrkan.

Predikanten George Scott

Samuel Owen och andra i Stockholm var angelägna att få hit en ny pastor. I juli 1830 utsåg The Wesleyan Methodist Missionary Society pastor George Scott att fortsätta arbetet som missionär i Stockholm.[290] Scott, som var född 1804, började i november 1827 föra detaljerade dagböcker, som nu finns i Uppsala Universitetsbiblioteks samlingar. Liksom företrädaren fick han bo i Samuel Owens hus, där han fungerade som informator. Liksom Joseph Stephens fick han också god kontakt med den engelske ambassadören Lord Bloomfield och andra engelsmän i Stockholm.[291]

I september 1830 nybildade George Scott metodistförsamlingen genom att dela ut fem nya medlemskort. Till församlingen räknade han även tre personer från Stephens tid, men församlingen blev aldrig särskilt stor och hade som mest nitton medlemmar. Scott räknade sig själv som en riktig församlingspräst och vigde det följande året flera par, däribland i maj 1831 Samuel Owen Junior och Elizabeth Adams, som var dotter till en av Owens engelska verkmästare. Han döpte även barn, trots att han inte hade någon formell rätt att utföra sådana kyrkliga ceremonier.[292]

Liksom sin företrädare lärde sig Scott på kort tid det svenska språket och kunde i november 1831 börja predika på svenska. Han samlade svenska åhörare till både predikningar, bibelförklaringar och bönemöten.